لە هەولێر (هاملێت)ی کوردیم بینی… کامەران حاجی ئەلیاس

هەمیشە دەق، یەکێك بووە لە توخمە سەرەکییەکان بۆ سەرکەوتنی هەرنمایشێك ،لە پاڵ ئەمیشدا هەردوو توخمی(دەرهێنان و نواندن) بەتایبەتی ئەگەر هەرسێ هاوکێشەکە هاوتەریب و ململانێی یەکتری بکەن بۆ ئەوەی باشترین ئاست پێشکەش بکەن .

منیش هەمیشە ووتومە کاتی نووسەر دەقێك دەنووسێت ئەو دەقە خاوەن فەلسەفە وبیرۆکەی تایبیەتە ،کە نووسەر دایڕشتووە،بۆیە تێکەڵکێش کردنی دەقێك یان دوو دەق ، دروستکردنی دەقێکی تر یاخود دەستکاری کردنی دەق بە زیاد کردن و کەمەکردنەوەی دەق جگە لەوەی غەدر لە نووسەرەکە دەکرێت، بەرادەیەك ئەگەر یەك دەقیش بێت ولەلایەن دوونووسەرەوە نووسرابێت لە هەمان کاتدا زۆرێك لە نووسەرەکان قبوڵی ئەوەیان نییە تەنیا بەپیتێکیش دەستکاری دەقەکەیان بکرێت بێگومان ئەوەش مافێکی سروشتی خۆیانە چونکە نووسینی تێکستی شانۆیی پێویستی بە شەونخوونی و ماندووبوونێکی زۆر هەیە بۆیە زۆرێك لە نووسەرانیش هیچ دەستەواژەی وەکو ئامادەکردن دەق ، تێرامانی دەق ، خوێنەنەوەی دەق..قبوڵ ناکەن بەرامبەر دەقەکانیان بەکاربێت.

ئەوەی من لە نمایشی شانۆیی (ئەرسەلان دەروێش)م بینی هیچ هەستم نەکرد کە ئەوتێکەستەی نمایش لە ئاوێزان کردنی دوو دەق بێت یاخود تێکستەی کورت و پوخت کردبێت، بەتایبەتی بۆ کەسێك دەقی شانۆگەری (هاملێت)ی شکسپیری خوێندبێتەوە ئەوەی مەبەستمە ئاماژەی پێبدەم سەرکەوتنی هونەرمەند ئەرسەلان دەورێش بوو لەوەی منێك نمایشی (هاملێت)م بینی کە هەموو رووداو و ململانێ و کەسایتیەکان و بیرۆکەی شانۆیی شکسپیرم بینی، ئەوەش بۆ زیرکی و دەرهێنەر دەگەرێتەوە بەوەی توانیبووی بە شێوەیەکی زانستی و ئەدەبی و هونەری بونیادی تێکستەکە ،هەرلە سەرەتا ،روداو ، ململانێ ، لوتکە ، تا چارەسەر بۆ دەقەکە بکات.

ئەگەر باس لە نواندنی نمایشەکە بکەیین ، سەرجەم ئەکتەرەکان لە ترۆپکی چەمکی شانۆگەرییەکەی و بیرۆکە فەلسەفیکەی شەکسپیر، گەیشت بوون، بۆیە نواندنەکەیان سەرکەوتوو،چونکە حاڵی بوون لە ناوەرۆکی شانۆگەرییەکە خاڵێکی گرنگە بۆئەوەی ئەکتەر رۆڵی خۆی بەسەرکەوتووی بەرجەستە بکات هونەرمەند “سەدیق حوسێن” کە رۆڵی (هاملێت)ی بەرجەستە دەکرد بەجۆرێك لە کەسایەتییەکە حاڵی ببوو وەکو ئەوەی ستانسلافسکی جەختی لەسەر کردۆتەوە لەرێگەی بەکار هێنانی ئەگەری

ئەفسونـــاوی ، رەهەنـــدەکانی ســـروشتی ، کۆمەڵـــایەتی ،جەســـتەیی ، دەروونـــی، هەســـتی نـــاوەودەرەوە..توانی بـــووی بچێـــتە نێـــو قـــالبی کەسایەتی هاملێت بەهیچ جۆرێك هەستم نەدەکرئەوە خودی سەدیقە بە ڵکوو لەرێگەی فۆرم ، دەنگ، هێما ،ئاماژە ، جووڵە ، دیالۆژەکان ، هەست و سۆزی دەرەوەو ناوە وەی، گوزارشتەکان ، جلوبەرەگ ، ماکیاژ ..توانیبووی رێك بونیادی کەسایەتی (هاملێت)مان نیشان بدات بەڵام (هاملێت)ی کوردی لێرەدا نامەوێت باس لە دیمەنەکانی بکەم کەئەو لە شانۆگەرییەکەدا دەرکەوت ، تەنیا باس لە دیمەن و نواندنی دیالۆژی (من هەم یانیم) دەکەم کەچەندین ماناو مغزا لە خۆدەگرێت بگرە چەندین لێکۆڵنەوەو توێژینەوەی لەسەر ئەم دەستەواژە کراوە بۆ گەیشتن بەچەمکەکەی بە تایبەتی لەرووی فەلسەفییەکەی زۆریك وای بۆ دەچن کەئەمە گوزراشت لە بوون و نەبوون یان مردن و ژیان دەکات ئەوەی زۆر گرنگە ئەو مانا فەلسەفیەکە چۆن ئەکتەر دەگەیەنێتە بینەر، هەرلە رووی دەموو دوو تا نواندن ،هێما ،ئاماژە بەهۆی ئەوەی سەدیق بە تەواوەتی خزا بووە نێو قالبی کەسایەتییەکە لە هەمـــان کاتـــدا خوێنـــدنەوەی دەرهێنـــەر بۆ رۆڵـــی هـــاملێت بەجـــوانی بەرجەستەکردبوو بۆیە سەرکەوتوانە بیرۆکەو چەمکی (من هەم یا نیم)ی گەیاندە بینەران لە بیرمان نەچێت کەسایەتی هاملێت ئاڵۆزە بە تایبەتی لەو کاتەی خۆی وانیشانیان دەدات کە شێت بووە بەتایبەتی بەرامبـــەر بەخۆشەویستەکەی (ئۆڤیلیـــا)لێرەدا توانســـتی ســـەدیق لـــە نواندن گەیشتە لوتکە.

زیاد کەریم دوو رۆڵی بینی هۆراشیۆ و حیکاتخوانیش بوو کەسایەتی هۆراشیۆ وەکو هاورێیەکی وەفادار هەمیشە لە هەوڵی ئەودا بوو هاملێت تۆڵەی باوکی بکاتەوە دەتوانیین بڵین هۆراشی دەنگی گەلیش بوو ،هەر بۆیە زۆر هانی هاملێتی دەدات هەنگاوەکانی تۆڵەکردنەوە بەخێرایـــی جێبـــەجێ بکـــات زیـــاد کەریـــم بـــەهۆی ئـــەو باگراونـــدە رۆشنبیرییەو ئەزموونی نواندنی توانی رۆڵی هۆراشیۆ بە جوانی بەرجەستە بکات ئەگەر چی لە هەندێك لە حاڵەتدا بەتایبەتی لەکاتی دیالۆژەکانی لەگەڵ هاملێت زۆر رەق بوو بەجۆرێك بەسەر هاملێتی هاواری دەکرد وەك ئەو هاملێت نەك هۆراشیۆ بێت .

پشکۆ شێخ عەلی لە رۆڵی پادشایەکی هێمن پیلان دارێژ بۆگەیشتن بە مەرامەکەی هەموو رێگایەکی شرعی و نارشرعی بەکار هێنا بۆ ئەوەی بگات بە عەرشی دەسەڵات ،بە رادەیەکی باش سەرکەوتوو بوو لە بەرجەستە کردنی کارەئەکتەری پادشا .

ئاواز ئەحەمەد لە رۆڵی شاژن (دایکی هاملێت) هەرچەندە ماوەیەکی زۆرە لەسەر تەختەی شانۆ دوورکەوتۆتەوە بەڵام تا رادەیەك لە نواندنەکەی سەرکەوتوو بووبەتایبەتی لەرێگەی ئاماژە ودەمووەکەی

ئەوەی مەبەست بوو دەگەیشتە بینەران ، هەرچەندە من هەستم دەکرد ئاواز ئەحمەد وزەی نواندنی لەوە زۆر ترە لەوەی ئێمە مانان بینیمان لەگەڵ ئەوەش دا دەست خۆش لێدەکەم .

ریشوان ئەحمەد لە رۆڵی پۆلۆنیۆس ئەو باوکەی لە پێناوی بەرژەوەندی خۆی کچەکەی (ئۆفیلیا) دەکاتەقوربانی ریشوانیش ماوەیەکی زۆرە لە نواندنی سەرتەختەی شانۆ دووره بەڵام بەهۆی هەوڵ وکۆششی زۆری لەبەکارهێنانی توانیستی خۆی جێبەجێکردنی پلانی دەرهێنەر،توانی تارادەیەك باوەڕ بەبینەران بکات ،کە (پۆلۆنیۆس)-ە.

وەیلاند سەدیق لە رۆڵی ئۆفیلیا دەستی خۆشی لێدەکەم توانی لەنێوان خۆشەویستی براو باوکی هەروەها عشاق بوونی بەهاملێت ببێتە قوربانی شێت بوون لە کۆتاییشدا گۆڕ دوامەنزڵگا بوو ، وەیلاند توانی ئەو راستگۆی و نەرم و نیانی خۆی لە کەسایەتی ئۆفیلیا بوونی هەیە پیشانی بینەران بدات.

کارمەند خدر لەرۆڵی لێرتس هەمان هەست سۆزی باوکی(پۆلۆنیۆس) هانی خوشکی خۆی (ئۆفیلیا) دەدات بۆ ئەوەی زانیاری لە هاملێت وەرگرێت کاتێ باوکی لەسەر دەستی هاملێت دەکوژرێت هەموو هەوڵێکی ئەوەیە تۆڵەی خۆی لە هاملێت بکاتەوە کارماند لەرێگەی جووڵەو نواندنەکەی توانی کارەکتەری (لێرتس)ی شکسپیریمان نیشان بدات.

ئەرسەلان دەروێش لە رۆڵی تارمەیی ئەگەرچی راستەوخۆ لە سەر تەختەی شانۆ دەرنەچوو،تەنیا لەرێگەی داتاشۆ دەرچوو، بەڵام لەرێگەی رووناکی ، هێما ، تەکنیك ..کەسایەتی (تەرمایی)مان بینی.

ئەگەر ئاوڕێکی خێرا لە لایەنی دەرهێنانیش بدەینەوە، وەکو زانراوە شانۆگەری (هاملێت)-ی شکسپیر دەقێکی کلاسیکە، زیاتر لە (15) کارەکتەری سەرەکی لە خۆ دەگرێت بەڵام هونەرمەند ئەرسەلان دەروێش توانی لەرێگەی هەشت کارەکتەرەوە لەماوەی (75) خوولەك دانمایشێکی جوان و پێچێژمان پێشکەش بکات ، بۆ ئەوەی بینەر تووشی وەڕزبوون ببێت دەروێش لە نمایشەکەیدا هەردوو زەمەنی ئێستاو رابردوو لەگەڵ یەکتری گرێ دابوو بەتایبەتی لەرووی ململانێی دەسەڵاتی کورسی لەلایەك و دەسەڵاتی گەلیش لەلایەکی تر وەکو زانراوە ئەو جۆرە شانۆگەریانە پێویستی بە پانتاییەکی باشی تەختەی شانۆ هەیە دەرهێنەر لەو پانتاییە بچووکەی کەلەبەر دەستی دابوو توانی بووی جوگرافیای تەختەی شانۆ بەشێوەیەکی زانستی و ئیستاتیکای دابەش بکات لە هەمان کاتدا لەرێگەی بەکارهێنانی سکرین چەند دیمەن و روداوی شانۆگەرییەکەی بەشێوەیەکی جوان نیشان داین.. هەڵبژاردنی رەنگی جلو بەرگی سەرجەم ئەکتەرەکان مەبەست دار و مانای فەلسەفی زۆر هەڵدەگرێت ،بۆنموونە ئەو کراسەی ئۆفیلیا هەردوو رەنگی سور و رەش پۆشی بوو وەکو گوزرارشتکردن لە خۆش و ناخۆشی لەهەمان کاتیش نابێ

رۆڵی رووناکی و موزیك و سینۆگرافیا لە یاد بکەین کە فاکتەرو
هاوکارێکی باشی سەرکەوتنی نمایشەکە بوون ئەوەی گرنگ بوو شوێن
پەنجە و دەسەڵاتی هونەرمەند ئەرسەلان دەرویش وەك دەرهێنەر
بەسەرنمایشەکەدا زاڵ بوو دەست خۆشی لە ستاقی نمایش دەکەم.
شانۆگەری "هاملێت" نووسینی ولیام جۆن شکسپیر و دەرهێنانی
هونەرمەند ئەرسەلان دەروێش، بەسوود وەرگرتن لە هەردوو دەقی
(هاملێت)ی (هادی المهدی) و (ممدوح عدوان) .

وەرگێرانی دەق : شێرزاد حەسەن.

ئەکتەرەکان:
سەدیق حوسێن – هاملێت ،زیاد کەریم – هۆراشیۆ، پشکۆ شێخ عەلی-
پادشا ، ئاواز فەرهاد- شاژن، ریشوان ئەحمەد – پۆلۆنیۆس، وەیلان
سەدیق- ئۆڤیلیا ، کارمەند خدر- لێرتس، ئەسەرلان دەروێش – تارمایی.

هەر بۆ مێژوو پێم باشە ئاماژە بەناوی کارەهونەرییەکان بدەم
کەرۆلیان هەبوو لە شانۆگەرییەکەدا:
بەرێوەربەری بەرهەم- ئەندازیار بورهان سابیر، یاریدەری دەرهێنەر-
دانا محەمەد، بەرێوەبەری هونەری – کارزان کەمال، لیژنەی بەرهەم –
سەرهەنگ غەریب – دانامحەمەد، راگەیاندن – زیاد کەریم ، دەنگبێژی
– تریفە کەریمیان، دانانی موزیك- د.ئەمیر بەکار- ئەمین فقیر،
دیزاینی سینۆگرافیا- ئەرسەلان دەروێش، جێبەکردنی سینۆگرافیا –پشکۆ
عەلی – بورهان سابیر –کارزان کەمال- کارمەند خدر- ریشوان ئەحمەد،
بەرگ درووو- ئیبراهیم قوریشی، ماکیاژ- سەید حەسەن سەید پوور- لەیلا
مەولوودی، دیزاینی پۆستر- دانا محەمەد، ڤیدیۆ سکرین- محەمەد
مەرزانی ، پرۆمۆ و فۆتۆگراف- زانیار خۆشناو، ئیکسسوار- حسێن
زارین ، شوکر عبدوڵڵا، جێبەجێکردنی دەنگ- کارزان کمال ،
جێبەجێکردنی داتاشۆ- دانا محمەد، پەیوەدییەکان – بەدر سنجاوی ،
هۆڵ- شیلان ئیبراهیم –سیروان رەسوڵ، هاوکاران سەدەردین عەبدوڵَڵا-
هیلال ئیبراهیم – سیڤەر قەساب – سامی عومەر- ئیسماعیل خدر-
پەیوەند بەسام.
شایانی باسە شانۆگەری (هاملێت) یەکەمین بەرهەمی دەزگای رۆشنبیری
زانکۆکانی جیهان- تیپی شانۆی ئەکادیمی جیهان بوو، بە هاوکاری
بەرێوەبەرایەتی گشتی پەروەردەی هەولێر بەرێوەبەرایەتی چالاکی
قوتابخانەکان لە رۆژانی 28و29-5-2022 لە هۆڵی چالاکی
قوتابخانەکانی هەولێر نمایش کرا.